

Utvärderingsrapport - suggestopedisk svenskundervisning i projekt Isak

Bakgrund

Inom projekt Isak används suggestopedi som metod för undervisningen i svenska. Två lärare håller i suggestopedigrupper för projektets deltagare, en i Eskilstuna och en i Strängnäs. Sex ytterligare lärare från de två kommunernas Sfi-skolor har utbildats i suggestopedi inom ramen för projektet. Utbildningen av dessa lärare har finansierats med externa medel som beviljats av länsstyrelsen. Utbildningen har getts i tre olika steg med några heldagars undervisning åt gången under vår och höst 2013. Parallellt har lärarna auskulterat hos lärarutbildaren och suggestopediläraren Anette Gyllander i hennes suggestopediklass i Eskilstuna och även fått individuell handledning av henne.

Syftet för projekt Isak med att utbilda lärare verksamma inom ordinarie Sfi är att metoden ska bli en del av den ordinarie verksamheten. Sfi-rektorn i Eskilstuna har redan uttryckt intresse för att gå vidare och använda metoden på sin Sfi-skola. Sex personer är bara en liten andel av samtliga Sfi-lärare i Eskilstuna och Strängnäs. Att bara sex lärare utbildas i suggestopedi ska ses som en början, enligt Isaks projektledare Kenny Sjöberg:

”Vår tanke med att utbilda några av kommunernas Sfi-lärare är att de ska börja använda suggestopedin i sin undervisning och att det på så sätt ska spridas till ordinarie verksamhet. /.../ Vi hoppas att det här bara är början. Om intresset för suggestopedi ökar så kanske Sfi-skolorna väljer att gå vidare och använda metoden mer och mer.”

European Minds har genomfört intervjuer med några av de lärare som fortbildats i suggestopedi. Vi har frågat lärarna hur de ser på metoden, hur väl den fungerar och hur de ser på möjligheten att använda suggestopedi inom ordinarie Sfi-undervisning. Vi har även intervjuat Eskilstunas Sfi-reaktor om hur metoden kan komma att användas i ordinarie Sfi, deltagit i en presentation av metoden som gjordes av lärarutbildaren Anette Gyllander och intervjuat projektledare Kenny Sjöberg om projektets avsikter med suggestopediutbildningen.

Resultat

Här följer en sammanfattning av de fördelar och utvecklingsområden hos den suggestopediska metoden som framhölls av personerna vi intervjuat, samt förslag på åtgärder för att möjliggöra implementering i ordinarie verksamhet.

Fördelar

- Metoden ger eleverna självkänsla och trygghet genom sammanhållna elevgrupper och positivt fokus
- Eleverna får mod att våga prata, att ta för sig
- Metoden ger glädje och engagemang genom sång, musik och teater
- Eleverna får ett rikare språk genom relativt komplicerade texter som läses parallellt på modersmålet
- Eleverna får bättre uttal genom metodisk högläsning

- Den talade kommunikationen förbättras
- Metoden stämmer väl med Vygotskijs inlärningsteorier som bl.a. lyfts fram av Skolverket
- Läraren har också roligt
- Elever som inte klarat traditionell Sfi kan få en ny chans

Utvecklingsområden

- Metoden kräver en anpassning av och till ordinarie Sfi-undervisning eftersom...
 - a) Metoden kräver sammanhållna grupper – det fungerar inte med kontinuerligt intag av nya elever eller för de elever som har arbete och bara kommer till skolan vissa dagar.
 - b) Metoden fokuserar på kommunikation genom tal - kursmålen för Sfi och de nationella proven kräver även skriftliga färdigheter.
 - c) Metoden kräver speciellt anpassat textmaterial som måste köpas in.

Det är tydligt att de lärare vi pratat med uppskattar den suggestopediska metoden och anser att den ger goda resultat. Man understryker vikten av att använda alla sinnen i undervisningen och av att självförtroende och trygghet byggs upp i gruppen. Eleverna vågar prata och ta för sig. Deras språk utvecklas och blir rikare. Så här säger en lärare:

”Metoden lyfter självförtroendet så att eleverna vågar mer. De lyfts som individer. Man sjunger, jobbar med kroppen och lär sig att ta för sig. /.../ Eleverna skrattar och har roligt tillsammans. Det finns en trygghet i gruppen som läraren bygger upp. Jag tror verkligen på den här metoden.”

Lärarnas enda invändning är att den suggestopediska metoden inte passar in i Sfi:s organisatoriska ram. Sfi har kontinuerligt intag av nya elever vilket omöjliggör det suggestopediska arbetet med gruppdynamik och trygghetskapande. Detta sätter hinder i vägen för den aspekt av suggestopedin som lärarna främst lyfter fram, nämligen dess förmåga att skapa en trygghet för elever med dåligt självförtroende så att de vågar prata svenska. En annan diskrepans är att de nationella proven i Sfi kräver vissa skriftliga färdigheter som inte ingår i den renodlade suggestopedin. Så här säger en lärare:

”Anledningen att vi inte har hittat något sätt att jobba suggestopediskt på Sfi är att vi inte har sammanhängande grupper, eftersom det är kontinuerligt intag. Sedan kommer många elever bara vissa dagar i veckan eftersom de jobbar resten av tiden.”

Eskilstunas Sfi-rektor anser att metoden måste anpassas till de organisatoriska ramarna som råder inom dagens Sfi-verksamhet. Hur det ska gå till i praktiken är ännu inte bestämt och man funderar på flera olika möjligheter. Rektorn ser ingen möjlighet att frångå det kontinuerliga intaget av nya elever var femte vecka. Hon säger så här:

”Metoden är bra, den ger variation och tillför annorlunda lärostilar än i den traditionella undervisningen, men vi måste fundera på hur vi kan använda den på ett sätt som passar vår verksamhet. /.../Jag tror att om metoden ska få genomslag så måste den anpassa till våra förutsättningar.”

Slutsats och rekommendationer

Sammanhållna grupper

Enligt svensklärarnas mening är suggestopedi en verkningsfull metod för att förbättra elevernas svenska. För att det ska bli möjligt att använda sig av suggestopedi inom Sfi krävs dock vissa anpassningar antingen av organisationen, av metoden eller av bägge. Tryggheten i gruppen som gör att elevernas självförtroende byggs upp och att de lär sig bättre lyfts fram av lärarna som en av metodens viktigaste aspekter. För att behålla den skulle det krävas att skolan inrättade sammanhållna suggestopedigrupper som förblev oförändrade under längre tid än fem veckor. Det kontinuerliga intaget skulle då kunna ske till andra Sfi-grupper. De elever som inte deltar i undervisningen varje dag eftersom de arbetar parallellt skulle då inte heller gå i suggestopedigruppen. Lärarna lyfter fram trygghet och gruppdynamik som den viktigaste aspekten av metoden. Men det är oklart i vilken utsträckning de goda inlärningsresultaten för suggestopedi är avhängigt av dynamiken och tryggheten i en sammanhållen grupp. Även med en kontinuerligt varierande grupp skulle inslagen av musik, sång och teater, liksom körläsning av längre dialogtexter som läses parallellt på modersmålet kunna behållas. Resultaten skulle vid en sådan förändring av metoden behöva utvärderas vidare.

Skriftlig framställning

Eftersom kursmålen för Sfi måste uppnås och eleverna ska kunna skriva och klara de nationella proven måste lärarna utveckla det suggestopediska arbetssättet för att fokusera även på skriftliga färdigheter. En möjlig väg vore att låta suggestopedilärarna gemensamt skapa en delkurs i läsning och skriftlig framställning som skulle utgöra ett eget inslag i suggestopedispåret men bryta så litet som möjligt mot det suggestopediska undervisningsmönstret.

Införandet av suggestopediska grupper inom Sfi kräver förankring hos skolledning och hos de lärare som ska arbeta med metoden. Skolledningen måste godkänna och hitta praktiska lösningar för att genomföra de organisatoriska förändringarna. Lärarna måste utarbeta en plan för hur den suggestopediska metoden ska kunna kombineras med kursmålen för Sfi.

Inköp av texthäften

Suggestopedisk metod använder sig av relativt långa texter i dialogform med parallell översättning till elevernas respektive modersmål. Sådana texter måste i ett startskede köpas in av skolan vilket innebär en viss utgift.

Föreslagna åtgärder

- Förankra användning av suggestopedi hos skolledning och berörda lärare
- Välj väg vad gäller att behålla metoden intakt eller att avstå från fasta elevgrupper
- Om valet blir att avstå från fasta grupper välj ut vilka delar av metoden som ska behållas och hur undervisningen ska läggas upp
- Utveckla den suggestopediska undervisningen i skriftlig framställning så att den uppnår målen för Sfi och eleverna förbereds för de nationella proven.
- Budgetera för inköp av erforderligt suggestopediskt material
- Utvärdera elevernas inlärningsresultat

Anne Markowski